

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States

Hajvedji slovenski dnevnik ... v Združenih državah

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT. NO. 280. - ŠTEV. 280. NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 29, 1919. - SOBOTA, 29. NOVEMBRA, 1919. VOLUME XXVII. - LETNIK XXVII.

VLADA HOČE ZAPLENITI VSE PREMGOVNIKE

ČE ZAHTEVE NE BODO TAKOJ SPREJETE, BODO PREMGOVNIKI OBRATOVALI POD VLADNIM NADZORSTVOM.

Washington, D. C., 28. novembra. — Vlada je obvestila premogarske barone, da pod nobenim pogojem ne bo trpela nobenega zavlačevanja v produkciji premoga. Zarote, pa naj bodo te ali one, vse, bo nasledovalo sodišče.

S. D. P. Z. HOČEJO ODVZETI CHARTER

OBTOŽIL JO JE DRŽAVNI PRAVDNIK, KER IMA V PRAVILIH TOČKO, DA NAJ DRUŠTVA IZKLJUČJO VSE STAVKOKAZE.

Harrisburg, Pa., 27. novembra. — Državni pravdnik Schaffert je vložil v Dauphin County tožbo proti Slovenski Delavski Podpori Zvezi.

Slučaj ima v rokah sodnik Samuel J. M. McCarrill. Dan osmega decembra je določil kot zadnji dan, do katerega morajo uradniki organizacije sestaviti svoj odgovor.

Pravila, kot jih ima ta podpora organizacija, so neameriška, nepravilna ter postavno prepovedana. Določajo, da zamorejo biti moške, ki so plačevali svoje težko prislužene novce podpirni organizaciji izgnani brez postavnega vzroka.

Stotine in stotine jetnikov v Sing Singu je praznovalo Zahvalni dan s pečenimi kokošmi, kajti purani so bili predragi to leto. Za tisoč in dvesto jetnikov je preskrbel warden obed, ki je obstajal iz kokoši, zmečkanega krompirja, graha in korenja, sira, kruha, kave in jabolk.

Pojedine so se vdeležili tudi G. Foote, zaprti broker, W. Lustgarten, ki je opeharil ljudi za več kot milijon dolarjev in dr. Waterbury, znan mednarodni stevar.

V smrtni hmi so zavžili slično serijo jedil Gordon F. Hamby, brooklynski bančni ropar in morilec; Joe Cohen iz znane Baff zadeve ter 25 drugih ptičkov, ki čakajo, da jim bo zagodl elektrinčni stol. Dobili pa so le že na-

rezano kokuše meso, kajti pravila določajo, da ne smejo prebivalci smrtno huše dobiti nikakih kosti, ker bi z njimi lahko poskusili samomor ter s tem "nafilali" človeško pravico.

OSTALI KAZNENJCI SO SE TUDI VDELEŽILI NUVI-PREDSTAVE, ki je bila baje zelo lepa.

Pariz, Francija, 28. novembra. — Nemčija bo kmalu poslala mirovni konferenci dve poslanici glede predaje onih, katere dolže zavezniki zločinov, izvršenih tekom vojne in glede povračila za škodo, ki je nastala, ko so Nemci potopili svoje bojne ladje.

SPOR Z MEHIKO SE JE POOSTRIL

Washington ogorčen nad poslanci. — Nova kriza je zelo resna. Kongres bo zahteval intervencijo.

Washington, D. C., 28. novembra. — Kabinet bo vzel danes v roke odgovor mehiške vlade, v katerem se glasi, da noče slednja izpustiti na prosto W. Jenkinsa, konzularnega agenta Združenih držav, ki je zaprt v ječi v Pueblu pod obdolžbo, da je bil v zvezi z banditom Cordovo, kateremu je plačal Jenkins \$150,000 odkupnine, da reši na ta način svoje življenje.

Celo najbolj optimistični uradniki so mnenja, da bo še pred večerom odposlan na Carranzovo vlado ultimatum, v katerem se bo zahtevalo sproščanje Jenkinsa in določilo čas za to.

Čprav ni bilo izdano danes zju traj nobeno ugotovilo v državnem departmentu glede mehiškega odgovora na zahtevo, naj se takoj izpusti ameriškega konzularnega agenta, se je vendar glasilo, da je ton, v katerem je bil spisan dokument, zelo razjaril vlado.

V tem oziru kažejo vsa znamenja, da hoče Carranza namenoma izživati Združene države.

Amerika poslanica je bila tako odločnega značaja, da zapira vrata vsem nadaljnim izmenjavam mnenj glede tega slučaja.

John Lewis, poslujoči predsednik U. M. W., je bil zelo pesimističen glede upanja na zadovoljivo uravnavo.

DALMACIJA SE BOJI

Pariz, Francija, 28. novembra. — Admiral Enrico Millo, poveljnik italjanskih okupacijskih čet ob istočni obali Jadranskega morja, dela roka v roki z italjanskim banditom in ravberhauptmannom D'Annunzajem, soglasno z informacijo, ki je prišla semkaj iz avtoritativnega vira.

Soglasno s poročili, katere je dobila jugoslovanska delegacija tunkaj, vlada med italjanskim prebivalstvom Dalmacije veliko razburjenje. Italjani v Zadru so baje informirali vse družine, ki imajo svoje člane v srbski armadi, da naj zapuste mesto.

Jugoslovanska delegacija je poslala najvišjemu vojnemu svetu novo poslanico, v kateri se obrača pozornost na resne nemire ob celnem istočnem Jadranskem morju in v kateri se opozarja, da bo postal položaj tak, da bo morala Jugoslavija odrediti vojaške odredbe, da se zavaruje pred nadaljnji omejevanji.

Rim, Italija, 28. novembra. — Italjanski kralj Viktor Emanuel bo v prihodnjem poletju odpotoval v Združene države ter tudi obiskal republike Južne Amerike, posebno pa Brazilijo, Argentino, Urugvaj, Chile in Peru.

Kralja bo najbrž spremljal ministrski predsednik Nitti (kje bo že Nitti!) in ustavila se bosta najprvo v Združenih državah (to jili bomo veseli!), nakar bosta odpotovala v Južno Ameriko.

POPRAVEK. V sredino izdajo našega lista se je vrnila neljuba pomota. V sredo je namreč izšla 278. številka Glas Naroda, ne pa 277. kot je bilo napačno poročano.

ZDR. DRŽAVE PRED VELIKO KRIZO

Združene države pred veliko krizo, ker so se izjavili napori, da se napravi konec stavki.

Washington, D. C., 28. decembra. — Konferenca, ki je imela namen napraviti konec premogarski stavki, se je izjavila. Tri resolucije so bile predložene, a zavržene.

Premogarji so zavržili predlog dr. Garfielda, da naj sprejmejo splošno povišanje plače za 5 inajst odstotkov.

Konečno se je predlagalo, naj se imenuje razsojevalni svet, sestavljen iz delodajalcev in premogarjev, ki naj bi se dogovoril glede kompromisa. Ta predlog pa so zavržili premogarji in hitro je bila sprejeta resolucija, da naj se konferenca odgodi sine die.

Prezogarji pravijo, da bo to sredstvo, če ga bodo poskusili, posve brezuspešno. Predsednik se lahko polasti rovov potom proklamacije, a s tem še ne bo spravljen na dan premog. Izjavljajo, da ne bodo šli delat za povišanje, ki bi znašalo le 14 odstotkov.

V zadnjem delu leta 1916 so vse premogarske družbe v Združenih državah v izjemo onih na skrajnem zapadu pričele delati denar in posledica tega je bila, da kažejo operacije za leto 1916 v splošnem dobiček od 10 do 35 odstotkov na vloženi kapital.

Leta 1917 so vsi premogovniki iztočno od Mississippi reke napravili naravnost baje dobičke, ki so znašali v splošnem od sto do 150 odstotkov na vloženi kapital.

Poročila iz vseh delov dežele nam razkrivajo kaj resen položaj. Zaloge premoga so tako malenkostne, da je pričakovati resnega trpljenja, če se ne bo takoj pričelo z obratovanjem v premogovnikih.

Neoficijelni izvidi za leto 1919, ki so še nedovršeni, kažejo, da bo dobički v splošnem manjši kot leta 1918 in nekateri delodajalci trdijo celo, da so izgubili denar.

NEW ORLEANS MOKER

Vsled ustavne prepovedi zveznega sodnika so bili vsi saloni v mestu zopet odprti.

New Orleans, 27. novembra. — Zvezni sodnik Foster je danes dovolil ustavno prepoved, ki prepoveduje zveznim uradnikom vmesavanje v prodajo pijače s tem, da je proglasil vojničasno prohibicijsko postavo za neustavno.

Eno uro po uveljavljenju ustavne prepovedi, so pričeli saloni v mestu prodajati pijačo ter so delali velike kupčije. Zvezni okrajni pravdnik je objavil, da bodo vsi oni, ki prodajajo sedaj pijačo, kaznovani, če bo najvišje sodišče proglasilo vojno prohibicijo za pravomočno.

Sodnik Foster je svojo odločitev takole utemeljil: — Postava z dne 21. novembra, znana kot vojno prohibicijska postava je sedaj gotovo brez učinka, kajti določbe, kot jih zahteva so bile izpolnjene, Sila, za katero je bila postava določena, je prenehala obstajati, in predsednik je izjavil, da sta armada in mornarica demobilizirani, ko je veterani enforcement predloga. Vojna je bila formalno končana, ko se je kongres odgnil, ne da bi zavrnil mirovno pogodbo.

PREMGOARSKI BARONI DELAJO VELIKE PROFITE

Leta 1917 so delali premogarski baroni dobičke do osemsto odstotkov, kar je razvidno iz poročila.

Washington, D. C., 27. nov. — Zakladniški department je objavil oficijelno ugotovilo, ki vsebuje številke, katere je dobil iz zapiskov tikajočih se dohodniškega davka premogarskih baronov.

To je prav posebno važno sedaj radi obdolžitev, ki jih je dvignil prejšnji zaklad. tajnik McAdoo, da namreč kažejo izvidi glede dohodniškega davka premogarskih baronov velikanske dobičke, ki so znašali v gotovih slučajih do dva tisoč odstotkov osnovnega kapitala. Ugotovilo se glasi:

Izvedenei uraaci za notranjo carino, so dali zakladniškemu tajniku naslednji izvid glede dobičkov premogarskih baronov:

V leto 1914 in 1915 izgubili denar, če vzamemo pri tem vpošte normalno obrabo materijala ter zmanjšanje vrednosti. S tem mislimo, da je v račune stavljena svota, ki predstavlja obrabljenje naprav ter padanje vrednosti premoga.

Mejna črta med Bulgarsko in Rumunsko ni bila izpremenjena, razven par malenkosti.

Priprostost, ki je značila to cerimonijo, je spremljala še slabo vreme, kajti temno je bilo in oblačno. Razventega pa je bila Bulgarska zastopana le po enem delegatu, Stambulivski-ju.

Sladni je sedel pri mizi, ki je stala v neposredni bližini vrat in številni sedeži, pripravljeni za pričo, so bili prazni, ker se dotičnim ni ljubilo priti v Neully.

Francoski ministrski predsednik Clemenceau je na svoj običajni rezki in kratki način pozval zastopnika Bulgarske, naj popiše mirovno pogodbo. Stambulivski je to storil in za njim so se podpisali Clemenceau za Francijo, Mareoni za Italijo, Frank Polk za Ameriko in Harnsworth za Anglijo. Cerimonija je trajala v celnem petindvajset minut.

VIHAR NA ZAPADU

Vihar je napravil v zapadnih državah veliko smedo. — Veliko živine je poginilo.

Denver, Colo., 28. novembra. — Čeprav je sedaj še prezgodaj, da bi se napravilo primerne ocenitve je vendar znano, da je bila povzročena velika škoda vsled snežnih viharjev, ki divjajo na obširnem ozemlju med pacifiško obaljo ter reko Missouri.

Velike črede živine na odprtih planjavah so bile uničene, soglasno s poročili, ki so prišla že sedaj.

Skoro vsi vlaki vozijo z enourno do šesturno zamudo in tudi brzozjavni promet je resno prizadet. Sneg krije celo deželo od Kanasa pa do zapadnih obronkih Sierr Nevada ter od Canade pa do severne Arizone.

Iz južnih iztočišč snežnega pasu poročajo o težkih nalivih in južni Arizoni pretijo povodnji vsled dvanajst ur trajajočega naliva.

Agua Fria reka, zapadno od Phoenix, Ariz., je stopila preko bregov ter preplavila številne farme, bati se je vsled tega resnih človeških izgub v nižje ležečih krajih.

DENARNE POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO. — Izvršujemo denarna isplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasledeno po italjanski armadi. — Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako močete zamude v isplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

PODPISANJE BULGARSKÉ MIROVNE POGODBE

NA IZVANREDNO PRIPROST NAČIN JE BILA PODPISANA MIROVNA POGODBA Z BULGARSKO. — PRIDOBITVE GRŠKE. MEJNA ČRTA MED BULGARSKO IN RUMUNSKO NI BILA IZPREMENJENA, RAZVEN PAR MALENKOSTI.

Pariz, Francija, 2. novembra. — Mirovna pogodba z Bulgarsko je bila podpisana na Zahvalni dan ob dvanajstih zjutraj na izvanredno priprost način.

To pomanjkanje vsega pompa in slovesnosti pri izvršenju tako važnega koraka, kaže preko vsakega dvoma, da se prebivalstvo francoskega glavnega mesta prav nič ne briga za delo mirovne konference.

Treba pa je pripomniti, da je ta brezbriznost resnična z ozirom na Parizane, za katere je bulgarsko vprašanje le stranskega pomena, da pa se kaj takega ne more reči glede drugih narodov, posebno ne glede Grške, katerim je večerajšnja cerimonija prestavila v dejstvo aspiracije in upanja dolgih stoletij.

— Tisoč in dvesto let je čakal naš narod na to uro, — je vzkliknil eden izmed grških delegatov, ko je stopil v veliko dvorano občinske palače v Neully, kjer se je završila cerimonija.

Pri mirovni mizi je bila Bulgarska zastopana le po Stambulivski-ju, svojem ministrskem predsedniku.

Pogoj mirovne pogodbe določajo, da mora Bulgarska vrniti vse vrednostne predmete, katere je nakradla tekom vojne v drugih deželah ali pa plačati odškodnino v znesku \$455,000,000.

Bulgarska je oropana Traciji ter izgubi tudi provinco Strumnicio, ki predstavlja trikot in ki je pripisana Srbiji.

Različni predlogi, potom katerih naj bi dobila Bulgarska koridor v smeri proti Egejskemu morju, preko Tracije, so bili preloženi na poznejši čas.

Mejna črta med Bulgarsko in Rumunsko ni bila izpremenjena, razven par malenkosti.

Priprostost, ki je značila to cerimonijo, je spremljala še slabo vreme, kajti temno je bilo in oblačno. Razventega pa je bila Bulgarska zastopana le po enem delegatu, Stambulivski-ju.

Sladni je sedel pri mizi, ki je stala v neposredni bližini vrat in številni sedeži, pripravljeni za pričo, so bili prazni, ker se dotičnim ni ljubilo priti v Neully.

Francoski ministrski predsednik Clemenceau je na svoj običajni rezki in kratki način pozval zastopnika Bulgarske, naj popiše mirovno pogodbo. Stambulivski je to storil in za njim so se podpisali Clemenceau za Francijo, Mareoni za Italijo, Frank Polk za Ameriko in Harnsworth za Anglijo. Cerimonija je trajala v celnem petindvajset minut.

Mirovna pogodba vključuje tudi dogovor glede Lige narodov.

DENARNE POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO. — Izvršujemo denarna isplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasledeno po italjanski armadi. — Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako močete zamude v isplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošiljamo v staro domovino, naprimer: 100 kron \$ 1.50 500 kron \$ 7.00 200 kron \$ 3.00 1,000 kron \$ 14.00 300 kron \$ 4.35 5,000 kron \$ 68.50 400 kron \$ 5.80 10,000 kron \$ 133.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. — Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

Ali bo uspela prohibicija v Angliji?

V vseh angleških zabavnih prostorih je čuti v zadržnem času po-
pevko, katero je seveda zložil ameriški komponist, čeprav je v duhu
popolnoma angleška. Obrača se namreč proti preteči prohibiciji.

Popevka je dospela celo v majhne škotske vasi, kjer se bo kma-
lu vršilo glasovanje glede "local option" ali krajevnega glasova-
nja glede prohibicije.

W. R. Johnson, ki načeljuje prohibicijskemu gibanju v Angliji,
deluje zelo mirno ter se ne briga za smešnja v listih.

— Naj se smejejo, — pravi on. — Naj se smejejo na moj račun
ter pojejo o meni, a ne bo poteklo eno leto, ko bodo glasovali glede
tega vprašanja.

Če vzame Johnson svojo stvar za resno, je treba priznati, da je
le malo Angležev ali Angležinj, ki bi storile isto. Nikakor ni zaniče-
vanje človeka samega, ki dela Johnsona tako majhnega v njih očeh.
Malo je Amerikancev, ki bi bilo osebno tako popularni kot je John-
son sam. Vsaki dan si pridobi več prijateljev. Le raditega, ker je na-
čelnik velike kampanje, ki je popolnoma nerazumljiva povprečnemu
Angležu, pomenja on v Angliji le veliko šalo in to priznava John-
son sam.

Za povprečnega Angleža je prohibicija nepopolnoma nerealnost.
Egotovljeno dejstvo je, da si ne more njegov duh misliti položaja,
v katerem bi pijača ne obstajala. Čeprav so listi sporočili vest, da je
prišla v Severni Ameriki prohibicija, je Anglež v svojem sreju še vedno
trdno prepričan, da ni nobene take živali.

— Ali mislite reči, — je vprašal eden, — da bi ne dobil v kakem
hotelu v New Yorku whiskey-a in sode, če bi ga zahteval?

— In vaši delavci, — bi rad izvedel drugi, — kaj pa glede njih?
Nikarje mi pripovedovati, da bi delali še naprej brez piva.

— In pri javnih obedih, — to vedno glavni argument, — ali si
morete misliti javne obede brez vina in drugih pijač?

Nato pridejo na vrsto vsi nadaljnji argumenti, kako je alkohol
potreben za človeški sistem in tako dalje.

Na vse te ugovore odgovarja Johnson:

— Moji dragi prijatelji. Vsi ti argumenti so mogoče resnični. Ob-
staja pa dejstvo, da je prohibicija tukaj in da je završeno dejstvo.
Na severu ali jugu, na istoku ali zapadu, po celi veliki deželi, o ka-
teri ste toliko slišali in v katero verujete tako malo, ne morete brez
kršenja postave kupiti niti najmanjše kapljice žgane pijače.

Tega pa Angleži ne morejo razumeti.

Velikanske naloge se je lotil Johnson, ko skuša propagirati po
Angliji idejo prohibicije. Sir Arthur Conan Doyle, ki se zavzema za
spiritualizem, ima lahko nalogo v primeri z ono Johnsona.

Kljub temu pa je ostal neomajen.

— Mogoče ne bo prišla prohibicija v mojem času, — pravi on,
— in mogoče tudi ne v vašem, a na poti je na vsak način.

Johnson je prišel v Anglijo spomlad tekočega leta, nenazna-
njen in neopozvan. Otvoril je svoj majhni urad na Fleet Street, v su-
cu časnikarskega okraja Londona. Skozi dva meseca ni bilo niti ene-
ga časnikarskega poročevalca, ki bi ga "razkril". Ničesar ni govoril
ter je sploh zadnji človek na svetu, ki bi iskal javnosti, katero
smatra za dobrodelno, če prihaja od njegovih nasprotnikov. Mirno
se je lotil dela.

— Prišel sem vzgajati samega sebe, — je rekel. — To mi je dalo
priliko, da sem se nekoliko seznanil s tujakimi ljudmi. Rečem vam,
da jih imam rad. Bil sem na številnih obedih, katere so priredili pi-
vovarstvi in vsi so pričakovali, da bom govoril. Ljudje so prišli; da
se mi smejejo v lice. Jaz sem govoril ter jim povedal par resne in
obraz. Kljub temu pa so dobro postopali z menoj.

Če je Mr. Johnson prepričan, da postopajo Angleži z njim lepo,
ker ga namreč ne smatrajo resnim, se tega ne more reči glede goto-
vosti listov, katere kontrolirajo pivovarstveni interesi in ki so vse prej
kot prijazni, če razsodimo celo stvar z nepristranskega stališča.

Vsako besedo, katero izgovori Johnson, zavijejo ti listi ter ga
skušajo postaviti v smešno luč. Za vse to pa se Johnson ne briga ter
se otrese teh natelevanj kot pes, kadar pride iz vode. Med drugimi
stvarimi je prinesel Johnson s seboj tudi precej pisane humora.

Skozi dva meseca je lahko hodil po mestu, ne da bi ga kdo nad-
legoval. Nato pa ga je neki londonski list "razkril". Tedaj pa se je
dvignil velik krik. Skozi številne dni je bil edini predmet zanimanja
ta ameriški prohibicionist, ki se je neopažen priklatil v Anglijo in
ki "skuša napraviti družabnost za zločin ter nadomestiti zmerno u-
porabo potrebnih pijač s škodljivimi omamljivimi sredstvi", — kot
je izjavil urednik nekega lista.

Časnikarski poročevalci so bili nato takoj za njegovimi petami
in od tedaj naprej ni imel miru. Njegova jutranja pošta je zavzela
velikanske proporeje. Iz vsakega kota angleških otkov je dobival
razglednice s šaljivimi ali pa tudi zelo vulgarnimi napisi. Dosti je
imel prilik, da se dvobojuje ali da postane predmet linčanja. Vsa ta,
vse prej kot laskava obvestila pa je sprejel z najboljšim humorjem
in najboljšim masne razglednice je razobesil po svoji sobi.

Njegova vrata so bila odprta za vsakega. Sprejel je vsakega in
prav posebno časnikarske poročevalce. Če ni bilo na razpolago kake
posebne povesti z dotični dan, jo je "napravil" on sam. Johnson pa
tudi ne izgleda kot prohibicionist kot si ga ponavadi slika vsak
človek, z visokim cilindrom na glavi ter črni rokavicami iz bom-
baža. Poročevalci, ki so ga obiskali, so našli "dobrorejenega, pleša-
stega moža, starega približno petdeset let, rdečega obraza ter na
kratko pristriženih brki". In smejeti se zna ta človek, smejeti tako,
da je njegov smeh naravnost nalezljiv.

Znana stvar je, da si predstavljajo Angleži Amerikanca kot pov-
sem drugačnega človeka kot pa je v resnici. Johnson pa se je pri-
ljubil Angležem ravno raditega, ker predstavlja direktno nasprotje
takozvanega "tipičnega Amerikanca".

Pred kratkim je izjavil napram nekemu poročevalcu, da smatra
samega sebe za neke vrste "Janeza Krstnika" v boju za veliko stvar,
ki bo prišla. Rad bi stavil svojo lastno osebo na stran, a Anglija ga
je "razkrila" ter ga ne spusti več iz rok.

"Svetovna liga proti alkoholizmu", koje glavni stan se nahaja
v Washingtonu, je ona organizacija, kateri gladi Johnson pot v Ev-
ropi. On namerava ustanoviti centralne urade te lige v Londonu,
Parizu, Berlinu in v drugih evropskih glavnih mestih in posamezne
podružnice naj bi segale daleč v Istok ter se končno razširile po ce-
lem svetu. Nikaka krajevna kampanja ni, katere se je lotil Johnson.
Člj organizacije je osnčil celi svet.

Primeren vzgled suhaškega gibanja nam nudi Norveška, kjer
je narod pred kratkim glasoval glede prepovedi prodaje žganih pi-
jač. Na Norveškem je sedaj prepovedano prodajati opojne pijače
z izjemo lahkih vin in piva.

— Švedska bo prišla druga na vrsto, — je rekel Johnson. — Že
sedaj imamo večino v poslanski zbornici v Stockholmu ter skušamo
pridobiti za stvar še senat. V par mesecih bo predložena obema zbor-
nicama predloga za popolno prohibicijo.

100 KRON \$ 1.40

(Poštnina samo 25 centov za vsako svoto)
Posebne cene za večje nakupe.

BOŽIČ V DOMAČEM KRAJU!

Denar, katerega pošljete v Jugoslavijo, bo
dospel tja ravno ob pravem času za Božič.
Če pošljete denar v Jugoslavijo, ga pošljite
v obliki Foreign Money Order ali Foreign
Draft

AMERICAN EXPRESS COMPANY
ki pošlje več denarja v tuje države kot kate-
rakoli druga bančna naprava.

DNE..... 19

ZNESEK
(IME, KOMU NAJ SE IZPLAČA DENAR)

KJE PEBIVA

POŠTA

KRAJ

DEŽELA

IME ODPOŠILJALCA

P. O. BOX

CESTA

MESTO

DRŽAVA

To veliko in kravno po-
stlopa je sgrajala American
Express Company in te
njena last.

Oglasite se ne kateremkoli spodnjih naslovov ali pri našem najbližjem ekspresnem
agentu oziroma korespondentu za popolne informacije in za zadnjo ceno Foreign
Draftov ali Foreign Money Orderov. Ali pa pišite v svojem maternem jeziku za in-
formacije, cene in zalepke. Ali pa izpolnite gornjo nakaznico ter jo pošljite zaeno z
ekspresnim Money Orderom ali poštnim Money Orderom na naš naslov, 65 Broadway.
Denar bomo odposlali hitro, varno, po najnižje mogoči ceni ter vam postali potrdilo.

AMERICAN EXPRESS COMPANY
Foreign Money Order Department

65 Broadway, New York City 18 Chatham Square, New York City 118 W. 39 St. New York City

Kjerkoli in kamerkoli pošljate denar, zahtevajte zanj potrdilo American Express
Company. To je vaša zavarovalnina proti izgubi

AMERICAN EXPRESS COMPANY
Foreign Money Order Department

65 Broadway, New York City 18 Chatham Square, New York City 118 W. 39 St. New York City

Kjerkoli in kamerkoli pošljate denar, zahtevajte zanj potrdilo American Express
Company. To je vaša zavarovalnina proti izgubi

Danska, Estonka, Letška in Finska so nadaljne majhne države,
v katerih so se agenti Johnsona uspešno borili proti John Bar-
leycornu. Na Estonskem in Letskem, kjer so nekoč Nemci kontrolirali
trgovino z opojnimi pijačami, je prav posebno proti nemško
razpoloženje pripomoglo k sprejemu prohibicije od strani preteč-
ne večine naroda.

Johnson ve tudi povedati o svojih prilikah v Franciji.

— Ta narod živi od alkohola in nevarno bi bilo odvzeti mu ga
preveč naglo. Razventega pa je cilj našega dela naslednji: — Mi
nočemo iti v deželo kot je Francija ter reči: — Prenehati morate s
pitjem. — Vzgojiti moramo narod tako, da bo sam spoznal, da je
alkohol škodljiv in nato bo sam opustil zavziranje opojnih pijač.

Johnson je pričel s svojo kampanjo na Škotskem. Pridobil pa
je za svojo stvar zelo dobrega in uspešnega zaveznika. Ta zaveznik
je žena angleškega ministrskega predsednika Lloyd George-a, ki je
stopila v vrste onih, ki hočejo v nadaljnjih dvanajstih mesecih "pro-
svetliti" Škotsko ter jo pridobiti za krajevno prohibicijo pri volit-
vah, ki se bodo vršile v jeseni bodočega leta.

Žena Lloyd George-a je zelo dobra govorica in njena naloga
je pridobiti za prohibicijo ženske, dočim se hoče lotiti Johnson mož-
kih.

— Ženske so prišle v ospredje ko je izbruhnila vojna, — pravi
ona. — Prišle so na pomoč onim, ki so trpeli vsled vojne v Belgiji
in Franciji. Sedaj pa imamo me ženske naloge mirnega časa, — na-
logo rešitve naših lastnih rojakov, ki trpe na posledicah alkoholi-
zma. Ženske lahko vodijo to kampanjo in ženske ji lahko pripo-
morejo k zmagi.

Žena angleškega ministrskega predsednika, je bila vedno zelo
navdušena pristašinja prohibicije. Že pred več leti je izvojevala
veliko zmago, ko je odpravila zloglasno javno hišo v iztočnem delu
mesta Londona ter jo nato otvorila kot izkuh za reveže.

Žena Lloyd George-a pa ni nikar član Johnsonove brigade. De-
luje povsem neodvisno, čeprav v istem zmislu. Velika občudoval-
ka je sicer Johnsona, a noče imeti njim nobenega stika, kar ga ze-
lo veseli. Prepričana je, da lahko store ženske za prohibicijo več
kot pa možki.

Noben angleški list noče priznati niti najmanjše možnosti u-
speha Johnsona. Ko pa je otvoril svojo kampanjo na Škotskem ter
prišel govoriti v različnih krajih, so bile vsed dvorane natečeno
polne in pričeli so izhajati v listih dolgi članki o tem vprašanju.

Kar se tiče Anglije, so nepristranski opazovalci prepričani, da
se je lotil Johnson naloge, katere ne bo mogel zmagati. Celotli listi,
ki so simpatični prohibicijskemu gibanju kot naprimer Manchester
Guardian in Westminster Gazette izjavljajo, da je le malo upanja
na uspeh. Manchester Guardian pravi, da obdaja zavziranje alko-
hola neke vrste človečanska tradicija in da bo vsled tega skoraj ne-
mogoče izvesti v Angliji prohibicijo.

Soglasno s tem listom ne omenja v Ameriki noben pisec salona
razen kadar pride na vrsto kak umor. V Angliji pa so stvari povsem
drugačne. Tam imajo čedne in domače gostilne, ki so bolj primer-
ne za ljubimsko idilo kot pa za krvave pretepe.

Johnson sam pa je prepričan, da bo njegova kampanja v An-
gliji uspešna, če ne danes, pa jutri. Poročevalce je obiskal velikega
industrialeca, ki ima zaposlenih skoraj dvajset tisoč delavcev ter
ogromno število uradnikov. Pri viskiju in sodi je vprašal poroča-
valca tovarnarja, če kaj misli o prohibiciji.

— Mislim, da bo prišla.

To je mnenje človeka, ki še vedno goji vero do človeških
tradicij.

— Ne mislim, da bi ta človek Johnson lahko izvedel to. Čeprav
domnevam, da bo Anglija postala suha, če bo sploh kdaj postala
iz povsem drugih vzrokov. Ne morem vam natančno reči, zakaj bo
prišlo do prohibicije, vendar pa sem prepričan, da bo prišlo do te-
ga. To je enostavno vprašanje biznisa in nič drugega. Vi ljudje v
Združenih državah imate velikansko prednost pred nami v več kot
cem oziru. Pna teh prednosti je vaša prohibicija. Vi lahko iztisne-
te iz delavca več kot mi in delavec sam je lahko v večji meri dele-
žen dobrot življenja. Kot rečeno, smatram to le za vprašanje biz-
nisa. Moralni vzroki bi ne mogli premagati skozi tisočletja vkoren-
injeno navado ter dečele. Če bi se pripravili o zdravniških argumen-
tih, bi se lahko pripravili o tem do sodnjega dne. S trgovskega sta-
lišča smatram prohibicijo za dobro stvar ter sem zanjo.

To je naziranje velikih industrijalecev. To naziranje pa prav
nič ne pride v poštev pri angleških delaveh. Sedaj je angleški de-
lavec tako slabo plačan ter dobi tako malo življenjskih ugodnosti,
da je pijača njegovo edino razvedrilo in da bi bil brez pijače upor-
nik in anarhist.

Razen pasivnega odpora, katerega kaže Anglija napram napor-
om Johnsona so se pričele tudi pojavljati protiprohibicijske sile
posmem po američkem vzoru. Majhne protitobakarske kampanje, ki
se pojavljajo sempatam, se razgube v nič in časopisje posveča veki-
ko več pozornosti dejstvu, da raste uporaba omamljivih sredstev
kot kokajina, morfija in drugih v krajih, ki so suhi. To so kaj teht-
ni dokazi mokračev, ki v tej deželi veliko več zaležejo kot pa v
Ameriki.

Kot je razvidno iz čeloga položaja, bo izteklo še precej vode v
Severno morje, predno bo postala Anglija v resnici suha.

JUGOSLOVANI NISO PODPISALI POGODBE

Jugosloanski delegati so nanovo
odložili podpis mirovne pogodbe z
nemško Avstrijo.

Pariz, Francija, 27. novembra.
Proti vsakemu pričakanju niso
pooblaščenca Jugoslavije hoteli
podpisati večeraj popoldne mirovne
pogodbe z Avstrijo. Kot vzrok
so navedli, da nimajo potrebne
polnomoci, da podpisajo različne
dostavke k mirovni pogodbi. Po-
oblaščenca Jugoslavije imajo osem
dni časa, tekom katerih si morajo
preskrbeti potrebno polnomoč in
v tujakajšnjih oficijelnih krogih
domnevajo, da bo to pooblaščenje
dospelo v Pariz tekom te dobe.
Različni dostavki določajo za-
varovanje plemenskih manjšin,
odškodnino za Italijo ter finančen
dogovor glede soudeležbe Jugo-
slavije pri stroških, ki so nastali
vsled razpada prejšnje avstro-
ogrške monarhije.

Značilno razkritje

**PRIPROSTO DOMAČE ZDRAVI-
LO, KI ZABRANJUJE ŠPAN-
SKO INFLUENCO, PLJUČNICO
IN ZIMSKE BOLEZNI.**

Temkom zadnje jeseni in zime so raz-
krili, da je bilo v mnogoterih slučajih naj-
bolj uspešno zdravlilo časa vrelga Bol-
garskega Krvnega Čaja s sokom pol limo-
ne. Ves sistem odgovarja povečani cirkula-
ciji krvi. Nevarni strupi so odstranje-
ni iz črev in ledice so očiščene vse nesna-
ge. Ne uporabite drugega zdravila proti
prehladom, grip, influenci, pljučnici. Poj-
dite k svojemu zdravniku ter ga vprašajte
za von Schlicikov Bolgarski Krvni Čaj.
Če ga nimate, naročitega TAKOL.
Pošlali vam bomo takoj zavarovano. Po-
šljite nam \$1.25 za velik družinski za-
voj ali pa tri zavoja za \$5.15 ali 6 za-
vojev za \$5.25. Naslov: Marvel Products
Co., 5 Marvel Bldg. Pittsburgh, Pa.
(Adv.)

POZOR! **POZOR!**
Iskal je nov občirni senik
**DOMAČIH ZELIŠČIN
ZDRAVIL**
(Priporočenih po šupniku Knalppa.)
Polag vsakega zdravila je na kratk
razloženo, za kaj in pri kateri bolezni
se rabi.
Ta senik bo vodnik k vašemu zdravlju
Pišite ponj še danes. Pošljem ga brez
plačilo.
MATH. PEZDIE,
Box 772, City Hall Sta.
NEW YORK, N. Y.

**ANGLEŽI BODO NADZOROVA-
LI POLJSKO GLASOVANJE.**
Berlin, Nemčija, 28. novembra.
Poljsko časopisje poroča, da bo
16.000 angleških vojakov okupi-
rало Mazursko ozemlje, ko se bo
vršilo tam ljudsko glasovanje. Če-
te bodo dospete iz Gdanska.

LETI NAPOVEDALI NEMČIJI VOJNO.

Berlin, Nemčija, 28. novembra.
Letška vlada je odpoklicala svoje
diplomatne zastopnike iz Ber-
lina ter napovedala Nemčiji voj-
no, ker so vdrle Bermondtove čete
na Letsko.

Naznanilo.

Dobili smo več vprašanj glede upravi-
čenosti uslužbencev do penzije z ozirom
na zadnji štrajk.

Naš načrt, kot sprejet, ima sledečo do-
ločbo (točka 14, stran 6):

"Uslužbenci, ki prostovoljno zapu-
stili službo, izgube ves kredit za
prejšnjo službo".

Obvestiti hočemo vse osebe, da dokler
ne bodo na aktivni plačilni listi do

PONDELJKA, 1. DECEMBRA 1919

ali se vpisali za službo pri kompanijski
pisarni za oddajanje služb ter prišli na
delo, ko bodo poklicane, da bomo vse te
osebe smatrali, da so službo prostovolj-
no zapustile. Potemtakem izgube ves
kredit za svojo bivšo službo.

CAMBRIA STEEL CO.

Johnstown, Pa.

Nov. 24, 1919.

NAZNANILO

**26. letna izdaja Slovensko-Ameri-
kanskega Koledarja bo izšla krog 1. de-
cembra 1919. Čitatelje obveščamo,
da bo letošnja izdaja vsebine in slik
presešla vse dosedanje. Cena je 40c,
s poštino vred.**

**Ker smo tiskali samo omejeno število iztisov, ga
naročite čimprej mogoče, da za va prihranimo en
iztis. Naročnino pošljite v znamkah ali poštni Mo-
ney Order.**

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street, New York

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908

INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKEC, 4469 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4664 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT ROBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSIP VIDETIČ, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 734 Moffat Ave.
MIHAEL KAPSCHE, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POBORTNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČHEVAR, 1206 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOČMAN, 1203 Mahren Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 500-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 259, Ely, Minn.
PETER GESHELL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse denarne nakamice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, priložbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prepisne navedbe pa na predsednika glavnega poročnega odbora.

IZ URADA DRUŠTVA "SLOVAN" ŠT. 3, ZSZ., PUEBLO, COLO

Vsem cenjenim članom in članicam se tem potom naznanja, da se vrši glavna letna seja našega društva v nedeljo dne 7. decembra 1919. Na tej seji se bo volilo nov odbor za leto 1920. Dolžnost je vsakega člana in članice, da se te seje tudi gotovo vdeleži, da na ta način pomaga izbirati najboljše člane za uradnike za prihodnje leto.

Nadalje opominjam tudi vse, da vsak poravnava ves svoj prispevek (ako je mogoče), da se tem potom napravi čist račun ob koncu leta. Kateremu ni mogoče plačati sedaj radi štrajka, prošim, da se zglasi, da se potem vem prav ravnati.

Cenjeni člani, živimo v precej kritičnih časih v času štrajka. Vi ste šli na štrajk za boljše bodočnost. Ali boste stali v borbi do konca? Upam da! Kompanija vas vabi nazaj na delo pod starimi pogoji; ne dajte se zapeljati, ne hodite skrbat, ker s tem boste osramotili svoje dobro ime ter škodovali sami sebi. Stojite trdno, dokler ni vaša zmaga dobljena, katera pride prej ali slej.

Pozdrav vsem članom in članicam ZSZ.

John Germ, tajnik.

Novice iz Jugoslavije

Regent na potovanju.

Regent Aleksander je te dni potoval v Niš in od tam v Skoplje. Takoj po prihodu je posetil ondotno gimnazijo. Iz Skoplja je krenil v Tetovo ter obiskal vse vojaške ustanove. Nato se je peljal v Prizren in Djakovo. Povsod ga je prebivalstvo brez razlike vere navdušeno sprejelo. Po njegovih izrekih želji je izostal vsak oficijelen sprejem.

Škofovska posvetovanja.

V Beogradu se mude zagrebški nadškof dr. Bauer, ljubljanski škof dr. Jeglič in unijski škof Nyaradi. Kakor meni "Politika" se posvetujejo škofje o predavanju veroučinka na srednjih šolah in o akciji za zaščito cerkvenega imetja in za pravilno reevanje agrarnega vprašanja.

ZAKONSKI NAČRTI ZA PARLAMENT.

Vlada je izdelala te zakonске načrte, ki jih predloži narodnemu predstavništvu v bodočem za sedanjega. Zakonski načrt o moralitiji, o vojni odškodnini, o vojnih bogataših, o davku na bogate dedščine in o valutnem vprašanju. Zakonski načrt volilnega reda za konstituante se predloži parlamentu, čim se doseže sporazum z vsemi strankami.

Ministrski svet.

Dne 24. oktobra se je vršil ministrski svet, ki je med drugim sklenil:

1. — da se odpošlje v Ameriko komisijo, ki naj reši razna finančna in druga vprašanja;
2. — da se pooblasti prometni minister, da razpravlja o delavskih dnevnicih;
3. — da se pospešijo upravni posli pri prometu ter se razširi kompetenca načelnikov posameznih oddelkov;
4. — da se dovoli kredit za popravilo prometnih objektov, tako da ne bo treba več zavlačujočih formalnosti pri prometu;
5. — glede uporabe kredita za zaščito delavcev je bil odobren predlog ministra za socialno politiko;
6. — za pomoč brezposelnim delavcem se je odobril kredit 300.000 dinarjev;
7. — za oskrbo prostovoljcev se je določil kredit 300.000 dinarjev;

8. — za nabavo drv za mesta in kraje, kjer primanjkuje kuriva, je bil določen kredit 500.000 K;

9. — sprejet je bil predlog justičnega ministra glede uvedbe najvišje sodne instance za Slovenijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino;

10. — za popravilo zgradb v porušeni mestih Beogradu, Smederevu, Šabcu, Loznici in Bitolju je bil dovoljen poseben kredit.

Rekonstrukcija kabineta.

Iz ministrstva je izstopil Vojslav Vulović iz zdravstvenih razlogov, minister za prosveto pa P. Marinković za to, ker se želi zopet povrniti v diplomatsko službo. Zatrjuje se, da bosta stopila mesto omenjenih dveh v ministrstvo dr. Dušan Vasiljević. Liviš podpredsednik srpske narodne organizacije v Bosni in Vojslav Marinković.

Razstava vojnih slik.

Te dni je bila otvorjena razstava vojnih slikarjev. Razstavo je otvoril zastopnik načelnika štaba vrhovne komande general Pečić. Razstavili so slikarji Milovanović, Nilčević, Milosavljević, Golubović in Nastasijević. Občinstvo se za razstavo, ki bo trajala mesec dni, zelo zanima.

Uvedba razredne loterije.

Ministrstvo za obnovo je odobrilo načrt za razredno loterijo. Srečke bodo razdeljene na dva oddelka in pet razredov. Število srečk bo znašalo 100.000. Razredna loterija prične delovati meseca maja leta 1920.

Število orožništva se poviša.

Da bi se čim najpreje prepričilo vse tativne po eleznicah je ministrski svet sklenil, da se poviša

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah.
Vaska pilula MIDY
Varujte se ponaredb
Na prodaj v vsaki lekarni

število orožnikov za nadaljnjih 2 tisoč oseb.

Vlada ugotovi železničarskim zahtevam.

Vlada je sklenila, da se ugotovi upravičenim zahtevam železničarjev. Železniški minister Drasković je dobil pooblastilo, da uredi to vprašanje. Zaradi tega je minister odgodil svoje potovanje po državi.

Odredbi proti stanovanjski bedi v Zagrebu.

Minister notranjih del Svetozar Pribičević je imel z banom dr. Palčekom in podbanom dr. Tomljenovićem konferenco, v kateri so razpravljali o obupnih stanovanjskih razmerah in o vseh drugih neprilikah, nastalih po veriženju pri čemur igrajo glavno vlogo — tujei. Vsi tujei bodo morali zapustiti Zagreb, izmed naših državljanov pa se bodo izgnali tisti, ki se bavijo z nemoralno trgovino. Obenem se izvede rekvizicija lokalov, ki služijo lahki zabavi, to so kinematografi in druga slina zabavališča.

Jugoslovanska pomorska misija na Francoskem.

V Toulou je dospela jugoslovanska pomorska misija, ki jo vodi komandant Pečić. Misija ima nalogo proučevati pomorsko upravo no službo. Pregledala je arzenal in poslovanje intendance ter bo obiskala tudi druga francoska vojna pristanišča.

V Maribor

se je preselil specialist dr. Benjamin Ipavic, bivši asistent in opera ter ljubljanske in Dunajske ženske in porodniške klinike.

Naše čete okupirajo Strumico in Caribrod

Naše čete so prišle z okupacijo onih krajev ob Strumici ki jih je prisodila mirovna konferenca naših držav. V nekaj dneh se prične okupacija onih krajev pri Caribrodu in zapadno od Vidina, ki pripadajo po mirovni pogodbi z Bulgarijo naši državi. Prebivalstvo sprejema naše vojake prav prijazno.

Financijsko vprašanje naših železnic.

Prometno ministrstvo se bavi z naredbo finančnega vprašanja naših železnic, ker dosedaj ni bilo edinosti glede tarifa. Najprej se uvede relacija med državnimi in privatnimi železnicami, potem pa se uredi finančni odnosi, da ne bo treba vladi plačevati tako velikanskih svet za železnice. Treba je nabaviti mnogo gradiva, čigar cena je sedaj poskočila za tisoč odstotkov.

Prometni minister je sklenil dogovor z ravnateljstvom južne železnice, po katerem ona dopušča, da se v njenih delavnicih v Mariboru obavljajo poprave državne železniške parka, do čim bo ona sama dala izvrševati poprave v Avstriji. Južna železnica je pristala k tej nagodbi brez kompenzacije, edino iz razloga, da bo mogla še nadalje vzdrževati zvezo z drugimi svojimi progami.

Bojatom v Cleveland, in sploh v državi Ohio namenjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potnik

Mr. JANKO PLENK.

Ki je pooblaščen pobirati naročnine in izdelati praviljavna potrdila. Bojatom namenjamo, da se ga v kratkem obiskal naš potnik

Glas Naroda

najstar. slov. dnevnik v Ameriki

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Priobča najzanimivejše novice iz celega sveta.

Priobča romane, povesti, šalo, razno-terosti.

Priobči vse, kar zamore zanimati povprečnega čitatelja.

Rasirjen je po vseh slovenskih nasebinah od Atlantika do Pacifika.

Glasilu Jugoslovanske Katoliške Jednote, in Zapadne Slovanske Zveze

Najboljše sredstvo za oglaševanje.

Stane za vse leto	\$4.00	Za celo leto za mesto New York	\$5.50
Za pol leta	\$2.50	Za pol leta	\$3.00
Za četrt leta	\$1.25	Za četrt leta	\$2.00

Naročite ga za svojce v starem kraju

Za Evropa za celo leto	\$6.00
Za Evropa za pol leta	\$3.50

Tehnično osobje je organizirano.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York City

Nevarnosti lesnega alkohola

PROHIBICIJA JE ZAVEDLA ŠTEVILNE, DA PIJEJO PIJAČE, MEŠANE Z LESNIM ALKOHOLOM, KI JE SMRTNOSEEN, A NEVARNOST NI OMEJENA NA TO TER OBSTAJA TUDI V DRUGIH OBLIKAH.

Listi Združenih držav so natismili cele skladosnice poročil, tikajočih se usodepolnih posledic zavživanja čistega lesnega alkohola ali katerekoli pijače, ki vsebuje lesni alkohol. Kljub temu pa povprečni človek še sedaj ne razume, da je lesni alkohol najbolj nevaren in najbolj razširjeni industrijalni strup, katerega se rabi v številnih obrtnih in industrijah.

Smrtni slučaj in resne bolezni, ki so posledica zavživanja lesnega alkohola, se množijo od leta do leta. Lesni alkohol proizvajajo zastupljivevalne učinke, če se ga rabi v notranjem. Če se vdihava skozi pljuča ali če pride v direktni stik z kožo. Oslabljen vid, popolna izguba vida ali celo smrt je pogosto posledica zavživanja ali vdihavanja tega mogočnega strupa.

Ljudje, ki delajo v prostorih, v katerih se uporablja velike množine lesnega alkohola, so pogosto umrli vsled vdihavanja teh strupenih plinov. Tako nevaren je ta strup, da je v številnih slučajih nastopila smrt pri osebah, ki so bile le en dan ali dva izpostavljeni izhlapevanju lesnega alkohola.

Direktno uplivanje strupa na kožo, če se ga rabi na zunan, čeprav ne tako usodepolno, ima vendar svoje resne posledice. Povzroča namreč unetje kože in v skrajnih slučajih usahnenje prizadetega organa. Čitatelji listov poznajo slučaje, ko sta bila slepota ali smrt posledica zavživanja žganja, ki je bilo v resnici lesni alkohol, katerega pa se je prodalo kot žitno žganje, pobarvano s žganim sladkorjem. Najti pa je bilo tudi slučaje, ko so ljudje, ki so pili lesni alkohol, vedeli, da je to, a so hoteli imeti "kik", katerega daje brez dvoma vsak alkohol. Kik, katerega se dobi od lesnega alkohola, pa je ponavadi — trajen.

Tehnično imenujejo lesni alkohol tudi metalni alkohol, dočim je znan v navadnem govoru kot lesni spirit. Pojavi se tudi pod imenom karbinol, metanol, metilni hidrat ali pa lesna nafta. Naj se pojavi pod tem ali onim imenom, v vsakem slučaju je priporočljivo, da se ga gusti popolnoma pri miru.

V Združenih državah izdelujejo lesni alkohol skoro izključno iz uničevalne destilacije lesa. V sedanjem času je 28 tovarnic v državi New Yorku zaposlenih z izdelovanjem lesnega alkohola. Industrija ima zaposlenih 400 ljudi, ki so vsi moškega spola. Tovarnice se nahajajo v glavnem v Delaware in Sullivan okrajih, kjer je najti dosti podobnega materiala, dosti vode, kjer je zemlja poceni in kjer so stroški prevažanja surovin ter izdelanega produkta dosti nizki.

Da se izvrši uničevalno destilacijo lesa, se spravi les v ovalne ali cilindrične železne ali jeklene peči ali retortje ter izpostavi le uplivanju vročine. Retortje so obzidane in vsaka ima močne železne vrata, ki se natanko zapirajo. Iz vsake peči vodi dimnik na prosti zrak in posebna svinčena pipa vodi iz vsake retortje v kondenzator ali posodo, kjer se para zgosti. Les, iz katerega se dobi lesni alkohol, se skrbiti naloži v retorto ali peč, dokler ni slednja popolnoma polna.

Kot kurivo za segretje retort se rabi premog. Ko se proizvede dosti vročine, se završi uničevalna destilacija lesa. Produkti v obliki plina gredo skozi svinčeno cev ter se na poti zgoste. Kar pa ostane v obliki plina, gre naprej in ta plin se porabi za kurjenje retorte. Če so vrata retorte pokvarjena ali če se ne zapirajo tesno, ne predstavljajo le velike nevarnosti za napravo ter za oči delavcev, temveč pomenjajo tudi veliko izgubo na produktu.

V teku izdelovanja se zgoščeno tekočino nevtralizira z vajnom ter se izpremeni vsled tega v ačety vapna, katerega se nato posuši v pečeh. Te peči se ponavadi nahajajo na vrhu retort, da se tem potom lahko žarečo gorkoto retort izrabi v sušilne svrhe.

Vapno je treba razmetati z ročno lopato in uslužbenec, ki opravlja to delo, je izpostavljen temperaturi do sto stopinj tekem poletja, dočim je temperatura tal, na katerih stoji, še večja.

Nadaljna metoda sušenja, ki je bolj priporočljiva s stališča komforta za delavce, obstaja v tem, da se postavi te peči ali sušilnice v sobi nad veliko pečjo.

Lesni alkohol se uporablja na zelo obširen način v umetnosti in različnih obrti. Služi kot raztopilo za smole, barve ter predstavlja temeljni material pri izdelovanju barv, katere se uporablja v strojarski obrti. Laki, v katerih se nahaja lesni alkohol, imajo prednost da se hitreje suše kot pa oni, ki so zmešani z etilnim ali žitnim alkoholom. Lesni alkohol izhlapeva bolj hitro kot pa žitni. Ker prične vrtil ob manjši temperaturi, se tudi v številnih drugih industrijah, v katerih se vprablja šelak in med temi industrijami so izdelovanje klobukov, barvanje in ojačenje umetnih cvetic, izdelovanje okvirjev za slike, smolenje pivskih sodov, poliranje pohištv, klavirjev, igrač in vzorcev iz lesa.

Celo oni, ki pišejo na stroj, ga pogosto rabijo za očiščenje erk, ne da bi poznali nevarne lastnosti lesnega alkohola.

Newyorški državni delavski department je pred kratkim vpriporočil preiskavo glede razmer v šestih industrijah, v katerih se rabi lesni alkohol ter našel naravno presenetljivo pomanjkanje pozornanja nevarnih lastnosti te tekočine in primernih metod, kako preprečiti zlo učinkovanje pri onih, ki rabijo pri svojem delu lesni alkohol. Te industrije so izdelovanje klobukov, umetnih cvetic, okvirjev za slike, svinčnikov in izdelovanje barv.

V klobučarskih napravah, katere je komisija obiskala, je našla telesne hibe dvajsetih delavcev, katere je bilo treba vse pripisati uplivanju lesnega alkohola. Prav posebno so bile prizadete oči. — Slilne razmere, čeprav ne tako slabe, so obstajale tudi v drugih industrijah in delavski department je takoj nato uveljavil določila, ki so zmanjšala nevarnost.

V posebnem buletinu, ki je bil plod preiskave v industrijah, v katerih se rabi lesni alkohol, je prišel delavski department do naslednjega sklepa:

— Pare lesnega alkohola razburjajo kožo ter povzročajo vnetja nečnih mrenic, posebno v očeh. Vnetje rok je običajna stvar med delavci, ki so izpostavljeni param lesnega alkohola. Med takimi delavci je tudi pogosto opaziti takozvane konjunktivitise, to je vnetje trepalnic. Katkovidnost in slab vid v obse je mnogokrat posledica

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
ENA NAJSTAREJŠIH BANEK, KI STOJI POD STALNO
DRŽAVNO KONTROLO
RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO
PRODAJA VOZNE LISTE ZA VSE ČETE PO ORIĞI-
NALNI CENI
IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Henry J. Schnitzer State Bank
141 Washington Street New York, N. Y.

uplivanja par lesnega alkohola. Pojavlja se tudi glavobol in večkrat je opaziti akutno ambliopijo, ki ni nič drugega kot časasna slepota, ki traja od dvajsetih do štibidesetih ur. Pogosto pa je posledica vdihovanja par lesnega alkohola trajna slepota ali pa smrt. Lesni alkohol deluje krajevno kot razdražljivo sredstvo, v notranjosti teles pa kot — strup.

Tiskarska stavka v Sloveniji v odločilni fazi

Ljubljanske "Novice", ki jih izdaja konzorcijski slovenskih tiskarjev kot nadomestilo za liste medstavko knjigotiskarjev, priobčujo 1. novembra sledeče štok: "Stavka knjigotiskarskega delavstva je baje prišla v odločilno fazo, vsaj tako piše 'Hrvatski tipograf' (glasilo tiskarjev) ter se jezi, ker 'ne more v Sloveniji nikdo ustanoviti tiskarne — brez koncesije'".

V vsak pravnih državah mora imeti vsak obrtnik in celo vsak kramar obrtno dovoljenje, pa da bi v Jugoslaviji smel vsak sušmar ustanoviti tiskarno, tega niti še tako socialistična vlada, če hoče odbrzati red, ne bo mogla dovoliti. Zato je nepotrebno polemizirati s konfuoznim člankarjem "Hrvatskem tipografu", ki se na eni strani zgraža, da je v Sloveniji knjigotiskarstvo koncesionarna obrt, na drugi strani pa zahteva državni monopol za tiskarne v Sloveniji in da se te "socializirajo" na ta način, "da se pri- stih sedanjih lastnike, da izročijo ta podjetja v roke onim, ki so pripravljeni voditi to industrijo v interesu države in naroda, a ne v špekulacijske svrhe".

Kako bi vodili "socializatorji", ki so pogali knjigotiskarsko delavstvo v stavko, ta podjetja "v interesu države in naroda, a ne v špekulacijske svrhe", če bi država ustregla njih vroči želji, da bi prisilila sedanje lastnike tiskarn, da jim jih izročijo, so pokazali s svojimi pretiranimi zahtevami po zopetnem čezmerem zbiranju plač. Ko bi bili ti vročekrvni lastniki tiskarn, bi seveda v interesu države in naroda, a ne v špekulacijske svrhe" povševali plače delavstvu in gotovo da pred vsem sami sebi, bi "socializirali" tiskarne, dokler bi ne poprodali zadnje erke in zadnjega stroja iz njim izročene tiskarne — vzgledov imamo na Ruskem dovolj — kajti zaslužek tako "socializiranih" tiskarn bi gotovo ne bil tako velik, da bi zadostoval za "potrebe" socializatorjev.

Kako pa "izženajo" sedanjih lastnikov knjigotiskarskega delavstva, kaže jasno, da so lastniki tiskarn v telu enega leta v Sloveniji že štirikrat povšali plače delavstvu. Mlad tiskarji imajo sedaj po 10.000 do 14.000 kron letnih dohodkov, kakršnih nimajo državni uradniki niti s srednjimi z visokoškolsko izobrazbo. Značilni za konfuoznost člankarja v "Hrvatskem tipografu" pa sta vprašanji, ki ju stavi. Ko izva, da se mora sedanjim lastnikom tiskarn kratkoročno odvzeti tiskarska koncesija, piše: "Zato stavljamo na javnost naslednja vprašanja: 1. Ali se sme v sedanjih najpotrebnejših dneh ta industrija Slovenije zapreti za državne in splošne knjigotiskarske posle? 2. Ako se ne sme, kar je gotovo, ker vemo, kolike važnosti je ta industrija za novo državo in njeno konsolidiranje, kaj namerava napraviti pokrajinska vlada in naučno ministrstvo v Belgradu, da se ta industrija vzostavi v korist države?"

Prav, da priznavate, da se ob sedanjih najpotrebnejših dneh tiskarne v Sloveniji ne bi smele zapreti, vprašanje pa je, ali so res lastniki tiskarn krivi, da tiskarne ne poslujejo?! Ali niste vi preg-

Vedno naraščajoče zvišanje med ima za posledico podražitev vseh izdelkov in tako druginja vedno raste in raste. Stabiliziranje (ustavitev) in znižanje cen življenskih potrebščin in predvsem življa mora biti naša zahteva. Vlada mora strogo nastopiti proti dražilem, verižnikom in izvoziteljem, sicer ne pomaga nobeno zvišanje plač. Najboljše orožje proti dražilem, verižnikom in krompeji so časopisi, ki odkrivajo in bičajo napake, in če časopisi ne izhajajo, bo korupcija cvetela in posledice bo čutilo pred vsem delavstvo. Da to niso prazne besede, navedemo samo en primer: Začetkom oktobra t. l. sta izginila iz mesta moka in krompir. Ker so časopisi začeli ostro pisati, so se zganišli vladni organi ter uvedli preskave in čez par dni je bilo zopet dovolj moke, ko so bili nekateri skrivaleci kaznovani. Dne 13. oktobra so vsled tiskarske stavke prenehali časopisi in čez par dni potem sta zopet izginila moka in krompir. Tu ne pomaga drugo, kot edino le brezobzirno boj korupciji, verižniku in tlitopastvu, in najuspešnejše sredstvo zoper to našo največje zlo je odkrita pisava časopisov. Če knjigotiskarske delavstvo s stavko onemogočuje izhajanje časopisov, tira slovensko ljudstvo in samega sebe v propad, ker onemogočuje najuspešnejše sredstvo zoper dražino — časopise.

Italjani v Dalmaciji.
Dalmatinski dopisni urad poroča, da so Italjani pred dnevi vkrli v Šibeniku na raznih parobroditih veliko množino oklapanih avtomobilov, tovornih voz, topov, pušk in streljivo s strelivom za povratek v Italijo, večji del pa za Albanije. Razen parobrodov so rabili tudi velike jadnice, spremljane po vajnih ladajah Italjani so v sedeni severni Dalmaciji uvedli doslej do dve milijardi neizgostanih avstrijskih bankovcev. Ti milijardi sta bili nabrani po zasedeni Istri in Sloveniji. Da bi bil ularec se hušji, hočejo Italjani vnesti interdirane bone in plačati za en bon po 2 K in 40 vin.

NAŠI ZASTOPNIKI
kateri so pooblašeni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda".
Vsak zastopnik izda potrdilo na svoto, katero je prejel in jih roko- kom priporočamo.
Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$4.00; za pol leta \$2.50 za četrt leta \$1.25.
San Francisco, Cal.: Jakob Lovšič, Denver, Colo.: Louis Andošek in Frank Škrabec.
Pueblo, Colo.: Peter Oull, John Germ, Frank Janek in A. Kočevar, Saluda, Colo. in okolica: Louis Castello.
Somerset, Colo.: Math. Kernely, Indianapolis, Ind.: Alois Rudman, Clinton, Ind.: Lambert Bolakar, Chicago, Ill.: Jos. Bostič, Jos. Billab Jos. Bevč.
Joliet, Ill.: Frank Bamblich, Franz Laurich in John Zietel.
Mascoutah, Ill.: Fr. Augustina, La Salle, Ill.: Matija Komp, Livingston, Ill.: Mich. Otrac, North Chicago, Ill. in okolica: Ant. Kobil in Math. Ogrin.
So. Chicago, Ill.: Frank Černe, Springfield, Ill.: Matija Barbarič, Waukegan, Ill.: Frank Petkovišek, Frankin, Kans. in okolica: Frank Leskovic.
Frontense, Kans.: Rok Firm, Ringo, Kans.: Mike Peneli, Kitzmiller, Md. in okolica: Franj Vodopivec.
Chisholm, Minn.: Frank Govže, Jab Petrlich.
Calumet, Mich. in okolica: M. J. Kobe in Pavel Šalsta.

Jugoslavia irredenta

Volitve na Reki.
Volitve na Reki so bile, kakor vse, kar se v zadnjem času dogaja na Reki, prava italjanska komedia. Ihd teh volitev je bil tako klavner, da se ga srnamujejo celo Italjanski sami. Italjani so že na vse zgedaj prišli z največjim terorjem. Aneksionisti, kakor tudi italjanski vojaki, so razvalili živo agitacijo, da bi prignali čim več ljudi na volitve. Obrtnikom so grozili, da jim odvzemo obrtne liste. Prelivalstvo je vsprilo tega nečloveškega terorja nečelo z Reke na Sušak in v okolice, samo da se izogne prisilnemu glasovanju. Navzile največjim nasilstvom je gla-

Aurora, Minn.: L. Perušek, Eveleth, Minn.: Louis Govže, Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel, Hibbing, Minn.: Ivan Pouše, Virginia, Minn.: Frank Hrovatič, Ely, Minn. in okolica: Frank Goušek, Jos. J. Peschel in Anton Poljanec, St. Louis, Mo.: Mike Grabrian, Great Falls, Mont.: Math. Urih Klein, Mont.: Gregor Zobec, Gowanda, N. Y.: Kurl Sternik, Little Falls, N. Y.: Frank Masla, Barberton, O. in okolica: Frank Po- je in Alb. Poljanec.
Collinwood, O.: Mat. Slapnik, Cleveland, O.: Frank Sakser, Chas. Karlinger, Frank Meh in Jakob Bess- oik.
Lorain, O. in okolica: Louis Balant J. Kumše in M. Ortancž.
Niles, O.: Frank Kogovšek, Youngstown, O.: Anton Kikotj, Oregon City, Ore.: M. Justin, Allegheny, Pa.: M. Klarich, Ambridge, Pa.: Frank Jakše, Beemer, Pa.: Louis Hribar.
Broughton, Pa. in okolica: Anton Ipavec.
Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.
Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk, Vid Rovaneč.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Ant. Kozoglov.
Dunio, Pa.: Jos. Oshaben, Export, Pa.: Louis Šupančič, Forest City, Pa.: Mat. Kamin, Farrell, Pa.: Ant. Valentincič, Greensburg, Pa. in okolica: Franj Novak.
Hostetter, Pa. in okolica: Franj Jordan.
Imperial, Pa.: Val. Peternel, Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osolnik.
Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar, Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Pa. in okolica: U. B. Jakobich, Z. Jakshe, Klarich Mat in I. Magister.
Kalphton, Pa. in okolica: Martin Korošček.
Reading, Pa. in okolica: J. Pezdirc, Steelton, Pa.: Anton Hren, Turtle Creek, Pa. in okolica: Franj Schiffrer.
West Newton, Pa.: Josip Jovan, White Valley, Pa. in okolica: Jurj Previr.
Willock, Pa.: J. Peternel, Black Diamond, Wash.: G. J. Pz rentz.
Coketon, W. Va.: Fr. Kocian, Thomas, W. Va. in okolica: B. Korenčan.
Milwauke, Wis.: Andrew Foa, Ja- sip Tratnj, Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetlin.
W. Allis, Wis.: Frank Škofl, Rock Springs, Wya.: Louis Ta- char in A. Justia.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima valed tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devtadeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zastoje ostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redn odelovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslavelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majnarnjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepračil o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvlinjenju, napetosti, oteklinam itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINERJEV ANTIPUTRIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno zunanjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvikja odklckvanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER, Manufacturing Chemist,

1333-1343 SO. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILL

